

แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู
สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

**Development Guidelines the Participation in Quality Assurance in
Secondary Schools of Teacher in Lomsak Consortium,
The Secondary Educational Service Area
Office Phetchabun**

นารียา ศรีพันธุ์,

ดร.สธิพร เชาวนชัย และ วิทยา จันทร์ศิลา

มหาวิทยาลัยนเรศวร

Nareeya Sripan,

Sathiraporn Chaowachai and Vithaya Jansila

Naresuan University, Thailand

Corresponding Author, Email: nareeyas63@nu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้โดยการเลือกแบบเจาะจง เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขต หล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีทั้งหมด 15 แนวทาง แบ่งออกเป็น ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 3 แนวทาง ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 4 แนวทาง ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 3 แนวทาง ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2 แนวทาง และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ 3 แนวทาง

คำสำคัญ: แนวทางพัฒนา; การมีส่วนร่วม; การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา; ครู สหวิทยาเขตหล่มสัก

* วันที่รับบทความ: 17 กุมภาพันธ์ 2565; วันที่แก้ไขบทความ 4 มีนาคม 2565; วันที่ตอบรับบทความ: 8 มีนาคม 2565

Received: February 17, 2022; Revised: March 4, 2022; Accepted: March 8, 2022

Abstracts

The objectives of this study were to study development guidelines the participations in quality assurance in secondary schools of teacher in Lomsak consortium, The Secondary Educational Service Area Office Phetchabun. The informants were 5 experts selected by purposive sampling method. The in-depth interview was used for collecting information. The data were statistically analyzed using content analysis.

The results showed that development guidelines the participations in quality assurance in secondary schools of teacher in Lomsak consortium, The Secondary Educational Service Area Office Phetchabun. There are 15 approaches as following; participation in planning aspect included 3 approaches, participation in decision-making aspect included 4 approaches, participation in operation aspect included 3 approaches, participation in evaluation aspect included 2 approaches, and participation in receiving benefits aspect included 3 approaches.

Keywords: Development Guidelines; Participation; Internal Quality Assurance; Teacher in Lomsak Consortium

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2562 มาตรา 47 กล่าวว่า ให้มีระบบ การประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐาน การศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก และมาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการ ทำงานของสถานศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการ ปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความมั่นใจให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมโดยรวมว่า การดำเนินงานของสถานศึกษาจะมีประสิทธิภาพและทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพ หรือคุณลักษณะพึงประสงค์ตาม มาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ โดยการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรคำนึงถึงหลักการมีส่วนร่วม แบบร่วมแรงร่วมใจในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของทุกคนในสถานศึกษา รวมถึงหลักการร่วมรับผิดชอบ ในผลการจัดการศึกษาอย่างตรวจสอบได้ และหลักการประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของทุกคนในสถานศึกษา ที่ต้องรับผิดชอบและร่วมลงมือดำเนินการทุกขั้นตอนของการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (สำนักทดสอบทางการศึกษา 2561 : 4-5) สอดคล้องกับจิตติมา วรณศรี (2557 : 122) กล่าวว่า การประกัน คุณภาพการศึกษาเป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษามีการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานอย่าง ต่อเนื่อง ทำให้สถานศึกษารับรู้ถึงสถานะปัจจุบัน และสภาพจริงของการดำเนินงานตามพันธกิจของสถานศึกษา โดยสามารถนำข้อมูลสารสนเทศมากำหนดนโยบายวางแผนและบริหารจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะสร้างความมั่นใจและความพึงพอใจแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ในคุณภาพของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วม เป็นการเปิดโอกาสให้บุคลากรที่มีความรอบรู้ และประสบการณ์ร่วมดำเนินการ และตัดสินใจ พิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาได้อย่างถี่ถ้วน รอบคอบ ก่อให้เกิดการประสานงานที่ดี ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ เกิดการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน โดยผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร และมีความรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการหรือองค์การ ซึ่งความรู้สึกเป็นเจ้าของจะเป็นพลังในการขับเคลื่อนองค์การและหน่วยงานที่ดีที่สุด (จอมพงศ์ มงคลวนิช 2556 : 228)

จากรายงานผลการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ (2563 : 38-47) พบว่า โรงเรียนในสหวิทยาเขตหล่มสัก จำนวน 7 โรงเรียน มีโรงเรียนที่พบปัญหาในการบริหารงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 42.86 โดยมีจุดที่ควรพัฒนาในการสร้างการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามระบบ และกลไกการบริหารตามมาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะด้านบุคลากรที่พบว่าครูมีภาระงานที่มาก ขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ครูมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในค่อนข้างน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมพร ทองไชย (2558 : 2-3) ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาต้องปรับตัวกับปริมาณงานที่มาก จึงทำให้การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่เป็นระบบ ขาดความต่อเนื่อง บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพ ขาดความร่วมมือและการมีส่วนร่วมขององค์กร กรรมการสถานศึกษา การสนับสนุนจากชุมชน หน่วยงานหรือองค์กร ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษายังไม่บรรลุตามที่คาดหวัง

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ซึ่งจะส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

1. การดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาผลงานวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทัศนะของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ของนารียา ศรีพันธุ์, วิทยา จันทรศิลา และสถิพร เขาวนชัย (2564 : 784-785) 2) และนำผลที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเฉพาะผลการวิจัยในภาพรวม การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทัศนะของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ รายด้านของข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นกรอบในการศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) จากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน

2. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ได้จากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยกำหนดคุณสมบัติดังนี้

2.1 อาจารย์มหาวิทยาลัยผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก ด้านการบริหารการศึกษา มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 1 คน

2.2 ศึกษาพิเศษ ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท มีประสบการณ์การทำงานไม่ต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 2 คน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารงานโรงเรียน มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทด้านการบริหารสถานศึกษา มีประสบการณ์การบริหารไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 2 คน

3. เครื่องมือการวิจัย

3.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ เป็นลักษณะแบบเติมคำตอบ

ตอนที่ 2 แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 5 ด้าน 5 ข้อ

3.2 การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสัมภาษณ์แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ มีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1) ผู้วิจัยนำประเด็นที่ได้จากการสังเคราะห์งานวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทัศนะของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ (นารียา ศรีพันธุ์, วิทยา จันทร์ศิลา และสธิพร เชาวนชัย, 2564 : 784-785) โดยเลือกเฉพาะประเด็นในภาพรวมรายด้านทุกด้านของข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด มาสร้างประเด็นในการสัมภาษณ์

2) นำประเด็นที่ได้จากผลการวิจัยในข้อที่ 1 มากำหนดกรอบคำถาม

3) ร่างข้อคำถามแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษาและพิจารณาให้ข้อเสนอแนะ

4) ปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

5) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปสัมภาษณ์กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

3.3 การเก็บและรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1) ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร ถึงผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์

2) ผู้วิจัยติดต่อนัดหมายกับผู้ทรงคุณวุฒิที่ให้สัมภาษณ์เป็นรายบุคคล นัดวัน เวลาและสถานที่ในการสัมภาษณ์

3) ดำเนินการสัมภาษณ์ตามประเด็นที่กำหนดไว้ในแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเองเป็นรายบุคคล

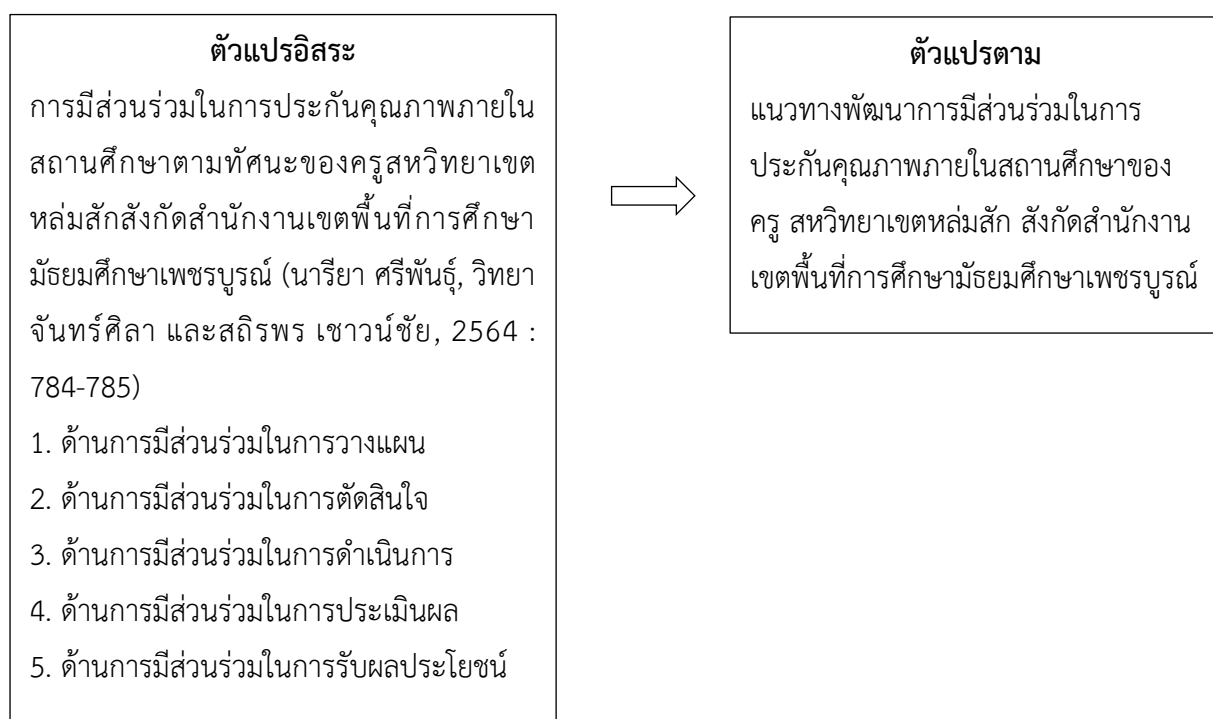
4) วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ มาจัดกระทำกับข้อมูลและสรุปข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัย เรื่อง แนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ได้จากการทบทวนผลงานวิจัยของ นาริยา ศรีพันธุ์, วิทยา จันทรศิลา และสธิพร เขาวนชัย (2564 : 784-785) และกำหนดกรอบแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ แสดงดังตาราง 1

ตาราง 1 แสดงผลการศึกษาแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	แนวทางพัฒนา
1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ท่านคิดว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วม ของครูในการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ การประเมินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ควรมีแนวทางการ พัฒนาอย่างไร	1. ผู้บริหารควรจัดประชุม ชี้แจง สร้างความเข้าใจแก่ครูทุกคน เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อให้ครูตระหนักและเห็น ความสำคัญของการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินงาน ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2. ผู้บริหารควรจัดประชุมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับหัวหน้างาน และครูที่เกี่ยวข้อง โดยใช้กระบวนการ (Professional Learning Community: PLC) เพื่อร่วมกันวางแผนการกำหนดค่าเป้าหมาย ตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินงานประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา 3. ผู้บริหารควรบริหารงานในลักษณะการทำงานแบบล่างสู่บน (Bottom-Up) เปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและให้ ข้อมูลเพื่อกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินงานประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของครูในการ ตัดสินใจเลือกผู้ปฏิบัติงานประกัน คุณภาพภายใน ควรมีแนวทางการ พัฒนาอย่างไร	1. ผู้บริหารควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูร่วมพิจารณาคัดเลือก ผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้การ ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษามีประสิทธิภาพ 2. ผู้บริหารควรสนับสนุนและเปิดโอกาสให้ครูที่มีความเต็มใจ ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในได้แสดงออกถึงศักยภาพการ ทำงาน 3. ผู้บริหารควรจัดทำพรรณนางาน (Job Description) งาน ประกันคุณภาพภายในให้ครูทราบอย่างชัดเจน เพื่อจะได้พิจารณา

การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	แนวทางพัฒนา
	บุคคลให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงาน 4. ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรเป็นครูและบุคลากรที่มาจากทุกกลุ่มงาน ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อจะได้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ครบถ้วน
3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของครูในการประสาน จัดทำ สนับสนุนด้านทรัพยากร งบประมาณ แรงงาน บุคลากร สถานที่ในการดำเนินงาน โครงการ งานกิจกรรมของสถานศึกษา ของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อนำมาใช้ในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร	1. ผู้บริหารควรกระจายอำนาจการบริหารงานให้แก่หัวหน้ากลุ่มงาน หัวหน้างาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือครูผู้รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรม ให้สามารถบริหารจัดการได้อย่างอิสระ โดยผู้บริหารคอยให้คำแนะนำ ปรีกษา นิเทศ ติดตามในการดำเนินงาน 2. ผู้บริหารควรกำหนดให้ครูมีการปฏิบัติงานแบบหมุนเวียนงาน (Job Rotation) เพื่อให้ครูได้มีโอกาสในการเรียนรู้งานใหม่ ๆ รวมถึงได้แนวคิดหรือมุมมองใหม่ในการทำงาน 3. ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้ประสาน จัดทำ เสนองบประมาณ ใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ผลสำเร็จของโครงการและกิจกรรมบรรลุผลตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้
4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมของครูในการกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษา ควรมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร	1. ผู้บริหารควรร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษากับหัวหน้างานและครูที่เกี่ยวข้อง และแจ้งให้กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้นำไปกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลของแต่ละโครงการ/กิจกรรมให้ชัดเจน 2. ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูที่รับผิดชอบโครงการ/กิจกรรมได้ทบทวนเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษาตามบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนไป โดยการ PLC เพื่อการวิเคราะห์ และสะท้อนผลดำเนินงานร่วมกัน
5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์	1. ผู้บริหารควรจัดทำคู่มือปฏิบัติงานให้ครูทุกคนได้ทราบและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และยกย่อง เชิดชูและให้รางวัลแก่ครูที่

การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	แนวทางพัฒนา
ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมในการทำงาน ของครู จนได้รับคำชมเชยหรือรางวัล จากเพื่อนร่วมงาน และผู้มีส่วน เกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ควรมีแนว ทางการพัฒนาอย่างไร	ปฏิบัติงานดีเด่น 2. ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักรู้และค่านิยมในการ ปฏิบัติงานในโรงเรียน เพื่อให้ครูเห็นคุณค่าในงานที่ทำ 3. ผู้บริหารควรให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ เช่น กล่าวชื่นชมหรือให้เกียรติบัตร รางวัลแก่ครู กลุ่มสาระการเรียนรู้ หรือกลุ่มงานที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาและเป็นไปตามค่าเป้าหมายของสถานศึกษาที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและรู้สึกมีส่วนร่วมในผลงาน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครู
สหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์

1. ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารควรจัดประชุม ชี้แจง สร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยน
เรียนรู้ร่วมกันกับครูทุกคน เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการกำหนดตัวชี้วัดและ
เกณฑ์การประเมินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประชุม ชี้แจง สร้างความ
เข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจเป้าหมายและความต้องการของการดำเนินงานประกัน
คุณภาพได้อย่างชัดเจน จนทำให้สามารถทำงานได้ อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนที่ดีในการทำงาน สามารถ
วิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และกำหนดเป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานของสถานศึกษาได้
อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครู ผู้บริหารจึงควรวางแผน
ตั้งแต่เริ่มต้นโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพ
ภายในสถานศึกษา เพื่อให้ครูมองเห็นภาพรวมของงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ
สำนักทดสอบทางการศึกษา (2561 : 18) ได้กล่าวถึง แนวทางการวางแผนการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ
สถานศึกษาร่วมกัน โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับครู บุคลากร ดำเนินการวิเคราะห์มาตรฐาน
การศึกษา หลักสูตรสถานศึกษา จุดเน้น บริบท ความต้องการ ทิศทางการจัดการศึกษา อัตลักษณ์และ
เอกลักษณ์ของสถานศึกษา นำมากำหนดเป็นมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาและประกาศใช้มาตรฐาน
การศึกษาโดยผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา และสอดคล้องกับสุ
ระพงษ์ โพธิ์สิงห์ (2559 : 103) ได้ศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้าน
ตาก "ประชาวิทยาคาร" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 พบว่า แนวทางพัฒนาการ

กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษานั้น สถานศึกษาควรประชุมชี้แจงเพื่อสร้างความเข้าใจให้มากขึ้น สอบถามความต้องการโดยโรงเรียนสามารถเก็บข้อมูลของ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกคน เช่น ประชุมผู้ปกครอง การทำกิจกรรมร่วมกัน

2. ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรมาจากหลากหลายกลุ่มงาน เพื่อจะได้มีการจัดเก็บ ข้อมูลที่ครบถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานเป็นทีมช่วยทำให้การปฏิบัติงาน เป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น โดยการทำงานเป็นทีมจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของครูและบุคลากรในสถานศึกษา และเมื่อมีปัญหา ก็สามารถช่วยกันแก้ไข ลงมติ ตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย เพราะการทำงานเป็นทีม แต่ละคนมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันตามความสามารถและความชำนาญ เมื่อลงมือทำงานจะสามารถ ดำเนินงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ มีคุณภาพ และทำให้งานประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิผลและมี ประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับจอมพงศ์ มงคลวนิช (2556 : 228) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมช่วยให้การบริหาร หรือการพิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาที่มีความหลากหลายเป็นไปอย่างถี่ถ้วน รอบคอบ เพราะเป็นการระดม แนวคิดและตัดสินใจจากบุคคลที่มีความหลากหลายทั้งความรู้ และประสบการณ์ ก่อให้เกิดการ ประสานงานที่ดี มีการถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน ทำให้การบริหารเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับอัมพร ทองไชย (2558 : 135) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า แนว ทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ผู้บริหารควรเป็นหลักในการขับเคลื่อนงานประกันคุณภาพ เน้นการทำงาน เป็นทีม มีการมอบหมายหน้าที่ในการทำงานชัดเจน มีผู้รับผิดชอบหลักในการทำงานและชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการจัดการศึกษา ส่วนผู้รับผิดชอบงานระบบการประกันคุณภาพ และครูในสถานศึกษาก็ต้องมีใจในการ ทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือร่วมมือกันทำงานดำเนินงานจริงในทุกกระบวนการเพื่อให้สามารถเข้าใจการ ดำเนินงานได้อย่างชัดเจน

3. ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้ประสาน จัดหา เสนอ งบประมาณ ใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องและเหมาะสมกับโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ผลสำเร็จของโครงการและ กิจกรรมบรรลุผลตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ทรัพยากร บุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมช่วยให้ครู และบุคลากรในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและดำเนินโครงการหรือกิจกรรมได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ กำหนดไว้ สอดคล้องกับสุระพงษ์ โพธิ์สิงห์ (2559 : 107-109) ได้ศึกษาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกัน คุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านตาก "ประชาวิทยาคาร" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38 พบว่า สถานศึกษาควรจัดหางบประมาณสนับสนุนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการ

จัดการศึกษา ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญ ต่อการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกและทรัพยากรในการจัดการศึกษา แสวงหาบุคลากรงบประมาณ และสิ่งอำนวยความสะดวกรวมทั้งความร่วมมือจากแหล่งต่าง ๆ ที่หลากหลายทั้ง ภายในและภายนอกองค์กร เช่น ชุมชน ศิษย์เก่าโรงเรียน เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการศึกษาให้มี ประสิทธิภาพสูงสุด

4. ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัด ในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษากับหัวหน้างานและครูที่เกี่ยวข้อง และแจ้ง ให้กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้ไปกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลของแต่ละโครงการ/กิจกรรมให้ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมิน และตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ ระบบบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนา และสร้างความเชื่อมั่น ให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทราบว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารควรสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินที่ชัดเจน มีเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมซึ่งจะ ช่วยให้การประเมินมีคุณภาพและเป็นระบบ สอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา (2561 : 20) ได้กล่าวถึง แนวทางการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสถานศึกษาต้องกำหนดหรือ มอบหมายผู้รับผิดชอบในการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาการปฏิบัติงานของครูและบุคลากร ในสถานศึกษา โดยร่วมวิเคราะห์มาตรฐานและเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่ประกาศใช้ กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสม และสอดคล้องกับอัมพร ทองไชย (2558 : 140) ได้ศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาด เล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า แนวทางการมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ควรแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดแผนการประเมิน กำหนดวิธีการประเมินในแต่ละมาตรฐาน จัดทำเครื่องมือและปฏิทินการประเมินผล อย่างเป็นระบบ

5. ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารควรให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูอย่าง สม่าเสมอ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและรู้สึกมีส่วนร่วมในผลงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ขวัญและกำลังใจ แก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ได้ปฏิบัติงาน เป็นการเสริมสร้างกำลังใจ แรงจูงใจและกระตุ้นความตั้งใจใน การทำงานมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมีคุณภาพ ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ชัดเจน และ ครบถ้วนเพื่อนำมาใช้ในงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับวิจิตรภรณ์ โตแก้ว (2558 : 20) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ เป็นการแจกจ่ายผลประโยชน์ที่เกิดจากการร่วมกันปฏิบัติงาน ซึ่งอาจเป็น ผลประโยชน์ทางด้านวัตถุ ทางสังคม หรือโดยส่วนตัว และสอดคล้องกับสุวิมล ธีรรุ (2561 : 126) ได้ศึกษา

แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า ควรมีการมอบรางวัลและยกย่องชมเชยหรือประกาศเกียรติคุณแก่คณะทำงานในการทำหน้าที่ย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้คณะทำงานมีความตั้งใจที่จะเข้าร่วมปฏิบัติงานมากขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารควรสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการประชุม ชี้แจง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจแก่ครูทุกคน
2. ผู้บริหารควรส่งเสริม สนับสนุนให้ครูทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยที่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาต้องร่วมมือร่วมใจกันในการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัวและสามารถขับเคลื่อนได้อย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารควรกระจายอำนาจการบริหารงานและให้อำนาจในการตัดสินใจแก่ครูและบุคลากรในการปฏิบัติงานตามที่ได้รับมอบหมาย
4. การประเมิน และตรวจสอบการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารควรวิเคราะห์ตรวจสอบผลการปฏิบัติงาน การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงานที่เป็นระบบ ถูกต้อง ชัดเจนตรวจสอบได้ และให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดเกณฑ์ประเมินผลตามมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัด สร้างเครื่องมือและร่วมกันตรวจสอบประเมินผลเพื่อหาข้อบกพร่องและช่วยกันแก้ไข เพื่อพัฒนาระบบการประเมินและตรวจสอบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น
5. ผู้บริหารควรกำหนดเกณฑ์การปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการยกย่อง เชิดชูและให้รางวัลแก่ครูที่ปฏิบัติงานดีเด่น ให้ครูทุกคนได้ทราบและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์
2. ควรสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมและพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เป็นรูปธรรม

เอกสารอ้างอิง

- จอมพงศ์ มงคลวนิช. (2556). *การบริหารองค์การและบุคลากรทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิตติมา วรรณศรี. (2557). *การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา*. พิษณุโลก: รัตนสุวรรณการพิมพ์ 3.
- นาริยา ศรีพันธุ์, วิทยา จันทร์ศิลา, และ สติพร เซวณชัย. (2564). *การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามทัศนะของครูส่ววิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. การประชุมวิชาการสหวิทยาการพุทธรัฐศาสตร์ระดับชาติครั้งที่ 1 (ออนไลน์)*. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิจิตรภรณ์ โตแก้ว. (2558). *การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการบริหารการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอท่าม่วงจังหวัดกาญจนบุรี. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี*.
- สุระพงษ์ โพธิ์สิงห์. (2559). *แนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนบ้านตาก "ประชาวิทยาการ" สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 38. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร*.
- สุวิมล ธีรร. (2561). *แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในการจัดการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดร้อยเอ็ด. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด*.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์. (2563). *รายงานผลการสังเคราะห์รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report)*. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา. (2561). *แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- อัมพร ทองไชย. (2558). *รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*.